

Список використаних джерел:

1. Білокопитова Ж. А., Мовчан Л. М., Щербакова Н. А. Гімнастика: краса і здоров'я. К.: Здоров'я, 1991. 104 с.
2. Назарова О. М. Методика проведення занять із художньої гімнастики з дітьми 5-6 років: Методична розробка для тренера М., 2001. 39 с.
3. Сосина Ю. В. Хореографія в гімнастике: учебное пособие для студентов вузов. К. : Олимпийская литература, 2009. 135 с.
4. Шалапа С. В. Теорія і методика викладання спортивного танцю : підручник. К. : НАКККіМ, 2015. 396 с.

ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ ВАЖКИХ ПІДЛІТКІВ

Тараненко І. В., Зайцева Ю. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Пошук результативних шляхів виховання важких підлітків, та враховуючи те, що здоров'я і фізичний розвиток дітей та підлітків необхідно розглядати у взаємозв'язку з інтелектуальною та соціальною активністю, формуванням її особистості та індивідуальності, педагогічно доцільним буде застосування особистісно орієнтованого підходу до виховання важких підлітків у процесі занять фізичною культурою. Наше твердження ґрунтується на дослідженнях багатьох учених.

Особливості застосування особистісно орієнтованих технологій у сучасній системі фізичного виховання дітей та підлітків знайшли своє відображення у працях В. Бальсевича, С. Барбашова, С. Белих, З. Діхтяренко, О. Дубогай, О. Зайчикова, Г. Ключкіної, Л. Лубишевої, С. Моїсеєва та ін.

Досліджуючи теоретико-методичні основи особистісно орієнтованої технології фізкультурної освіти, С. Барбашов обґрунтував наступні положення: опора на максимальне значення мови, яка є засобом мислення кожного учня; формування сенсорних здібностей і просторових уявлень; емоційного задоволення, насичення позитивними емоціями та почуттями від подолання фізичних, емоційних і соціальних труднощів і досягнення успіху у фізичному вдосконаленні, пізнання нового, відчуття загального і особистісного росту; формування рухових умінь і навичок [2], а отже і морально-вольових якостей.

У цьому плані, С. Моїсеєв, спираючись на дослідження В. Бальсевича, О. Вацеби, Л. Лубишевої, В. Столярова та інших

учених, зауважує, що особистісно орієнтовану систему фізичного виховання старшокласників необхідно спрямувати на формування в учнів особистої фізичної культури – якісне, системне та динамічне утворення дитини, яке характеризується певним рівнем знань, умінь, навичок, а також достатньою сформованістю самокеруючих механізмів особистості, які в комплексі забезпечують учню високоефективну фізкультурно-спортивну діяльність, спрямовану на оптимізацію власного фізичного стану та самореалізацію психофізичного потенціалу. В своїй науковій роботі автор виділяє і обґрунтовує організаційно-педагогічні умови особистісно орієнтованого фізичного виховання старшокласників: організація конструктивного спілкування між учнем та вчителем; стимулювання суб'єктності учнів у фізкультурно-спортивній діяльності; перехід фізичного виховання учнів у їхнє фізичне самовиховання [5].

Проте, досліджуючи проблему переходу від суб'єкт-об'єктних відносин (від стилю педагогічного керівництва) до відносин суб'єкт-суб'єктних (до стилю педагогічного управління) В. Биков, С. Михайлова, зазначають, що становлення людини, включеної в освітній процес, визначається низкою чинників. З одного боку, вони є сукупністю зовнішніх рушійних сил розвитку (соціально-економічні, психолого-педагогічні та еколого-валеологічні), а з іншого – сукупністю діючих сил внутрішнього розвитку, що змінює самосвідомість людини, яка відкриває можливість самостійного освоєння нових соціальних цінностей, розкриття власних інтелектуальних і фізичних здібностей, затвердження індивідуальної своєрідності [3, с. 14-15].

При цьому особистісно-розвивальні технології у фізичному вихованні і спорті повинні спиратися на чотири фундаментальні фактори в системі виховання особистості: фактор ціннісної орієнтації, фактор цілеспрямованості, фактор саморозвитку та самореалізації, фактор ієрархічності [4, с. 40].

Утім В. Бальсевич зауважує, що вирішення проблеми формування особистості, яка готова до фізкультурної діяльності, неможлива в межах традиційної системи фізичного виховання. Оскільки спостерігається невідповідність існуючих форм і змісту новим уявленням про особистісно-прийнятні методи і особливості організації процесу засвоєння цінностей фізичної культури. Також, у традиційній системі фізичного виховання не враховуються основні вимоги сучасної соціально-психологічної парадигми відношення до учня як до вільної особистості, яка має право вільного вибору виду занять фізичними вправами, їх форм. При цьому важливою є орієнтація на індивідуально прийнятний результат у відповідності з

індивідуальними здібностями, особистісними переконаннями, потребами, домаганнями та інтересами, рівнем фізичного розвитку та підготовленості [1, с. 22-26]. С. Неверкович та В. Приходько підкреслюють, і ми поділяємо їхню думку у цьому плані, що формування людини як фізкультурно-діяльній стає можливим, якщо ця діяльність «побудована за клубним принципом, з урахуванням інтересів тих, юних, що займаються, адже практика фізкультурно-спортивних занять так захоплює людину, що вона не пориває з фізичними вправами все життя» [6, с. 13-18].

Отже, врахування інтересів і побажань важких підлітків у виборі видів і форм занять у навчальній та позаурочній час, організація занять за спортивною спеціалізацією сприятиме створенню мотиваційно-ціннісної та комфортної соціально-психологічної атмосфери, що є необхідною умовою їх виховання у процесі занять фізичною культурою.

Список використаних джерел:

1. Бальсевич В. К. Физическая подготовка в системе воспитания культуры здорового образа жизни человека (методологический, экологический и организационный аспекты). Теория и практика физической культуры. 1990. № 1. С.22–26.
2. Барбашов С. В. Теоретико-методические основы личностно-ориентированной технологии физкультурного образования школьников: автореф. дис. ... д-р пед. наук : 13.00.04. Омск, 2000. 48 с.
3. Быков В. С., Михайлова С. В. Педагогическая технология физического воспитания учащейся молодежи. *Теория и практика физической культуры*. 2006. № 8. С. 13–16.
4. Дмитриев С. В. Образовательное пространство и объективно-предметная область физической культуры и АФК-технологий. *Теория и практика физической культуры*. 2011. № 1. С. 37–42.
5. Моїсєєв С. О. Особистісно орієнтований підхід до фізичного виховання старшокласників у навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Дрогобич, 2009.
6. Неверкович С. Д., Приходько В. В. Физкультурно-деятельная личность – ориентир для реформы предмета «Физическая культура». Развитие инновационных процессов в организации физического воспитания детей и подростков : сб. статей. Чебоксары, 1998. С. 13–18.